

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Poetiske Skrifter V

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter V", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter V*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. 355. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-oehl05val-shoot-idm139703308012464.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter V

BEMÆRKNINGER

Grundlaget for nærværende Udgaves *Tekst* er *Førsteudgaverne* dvs. »Helge«, 1814, og »Oehlenschlägers nye poetiske Skrifter«, I, 1828, hvis Retskrivning og Tegnsætning saa vidt muligt er fulgt. En Liste over Tekstrettelser vil findes paa Bogens sidste Sider; for »Hrolf Krakes« Vedkommende støtter de sig for Størstedelen paa den til »Selskabet for de skønne Videnskaber« indsendte Renskrift (Kgl. Bibliotek, Ny kgl. Saml. 2286, 4to; vistnok Afskrift), med hvilken Førsteudgavens *Tekst* overallt er blevet sammenholdt. For *Noternes* Vedkommende har Udgiveren - foruden den til hvert af Værkerne anførte Literatur - benyttet A. *Boysens* Anmærkninger til Liebenbergs Udvalg af Oehlenschlägers »Poetiske Skrifter« (1896 -1899) samt den udførlige Kommentar til »Helge. Gedicht in Romanzen und Tragödie von A. Oehlenschläger. Deutsch von Gottfried von Leinburg. 4., durchgehends umgearbeitete Auflage,« Lpz. 1886.

Ved Afslutningen af Arbejdet bringer Udgiveren en Tak til alle, der har staaet ham bi med Oplysninger og nyttige Vink, især til Docent, Dr. phil. *Paul V. Rubow*, hvis aldrig svigtende Interesse og Støtte har fulgt Udgaven fra først til sidst.

HELGE

Affattelsestid: »Helge« er skrevet Sommeren 1814 i Degneboligen paa Frederiksberg og fuldførtes samme Efteraar (Indledning S. II-III; Oehlenschlägers »Levnet«, 356 II, 1831, S. 318; »Erindringer«, III, 1850, S. 82-83; C. L. N. *Mynster*: »Mindeblade om Oehlenschläger og hans Kreds hjemme og ude, i Breve fra og til ham«, 1879, S. 219-220, 253-254, 302). *Udkom* i December 1814; Førsteudgaven er lagt til Grund for nærværende Udgaves *Tekst*. Senere af Digteren besørgede Udgaver: »Digterværker af Oehlenschläger«, III, 1835, »Oehlenschlägers Digterværker«, II, 1845.

Tragedien »Yrsa« opførtes første Gang paa Det kgl Teater (Musiken komponeret af J. P. E. Hartmann, Op. 78) den 14. Maj 1883 (Komponistens 78-aarige Fødselsdag) og har indtil 4. Januar 1918 oplevet 28 Opførelser. Hertil kommer 8 Opførelser paa Dagmartheatret 21.-31. Maj 1907. Helges Rolle har været udført af Emil Poulsen, Zangenberg, Martinius Nielsen og Johs. Poulsen; Oluf af Fru Gjølring, Fru Augusta Blad, Fru Bodil Ipsen; Yrsa af Fru Hennings, Fru Anna Larssen og Fru Ungermann.

Oehlenschlägers *Kilde* er den islandske Fornaldarsaga (ca. 1400) om Hrolf Krake, som han kendte fra *Erik Ju Hus Björner*: »Nordiska Kämpa Dater om forna Kongår och Hjältar« (1737); hans Exemplar af Bogen (nu paa Frederiksborgmusæet) bærer følgende Paaskrift: »Af denne Bog lærte jeg først at kiende de islandske Sagaer. Efter den har jeg senere især digtet Helge, Hrolf Krake og Harald Hildetand efter Versene i »Karla og Grym«.« Hertil kommer A. S. *Vedels* Oversættelse af Saxo, Udgaven 1610.

Se Indledningen S. II-XIV; C. *Hauch*: »Om Digtet Helge af Oehlenschläger. En æsthetisk Afhandling« (»Athene«, VIII, 1817, S. 409-445); Chr. *Molbech*: »Forelæsninger over den nyere danske Poesie«, II, 1832, S. 303

-308; Chr. *Molbech*: »Studier over Oehlenschlägers Poesie og Digterværker«, 1850, S. 68-69, 171-180; G. *Ljunggren*: »Tegner och Oehlenschläger«, 1868, S. 24-26; Kr. *Arentzen*: »Baggesen og Oehlenschläger«, IV, 1874, S. 221 -230; P. L. *Møller*: »Adam Oehlenschläger. Et Erindringsblad«, 1876, S. 22; Kr. *Arentzen*: »Adam Oehlenschläger. Literaturhistorisk Livsbillede«, 1879, S. 360-363; Vilh. *Andersen*: »Adam Oehlenschläger. Et Livs Poesi.

357

Manddom og Alderdom«, 1899, S. 57-69; *Ida Falbe-Hansen*: »Øhlenschlägers nordiske Digtning og andre Afhandlinger«, 1921, S. 38-42, 78-79; *Hans Brix*: »Danmarks Digtere«, 1925, S. 160--163; *Albert Nilsson*: »Tre fornordiska gestalter. Helge, Frithiof och Kung Fjalar«, 1928, S. 7-90.

Bidrag til Belysning af Værkets Idé er givet af *Axel Olrik*: »Danmarks Heltedigtning«, I, 1903, S. 161-163; et formelt Forbillede for Romancecyklerne i de to første Afsnit er søgt paavist i de islandske Rimer af *Marius Kristensen*: »Om Oehlenschlägers Helge. Lidt Forhistorie og Efterhistorie« (»Danske Studier«, 1918, S. 97-106); metriske Spørgsmaal behandles af *Ida Falbe-Hansen*: »Om Versemaalene i første Del af Øhlenschlägers »Helge« (»Danske Studier«, 1921, S. 66-75, 134). Af enkelte Afsnit findes Analyser i *Vilh. Andersen*: »Dansk Litteratur. Forskning og Undervisning«, 1912, S. 82-88 [»Frode paa Vifils Øe«], og *Hans*

Brix: »Fagre Ord. Smaa Kommentarer til berømte danske Digte«, 1908, S. 89-102 [»Julereisen«]. Om Tragedien »Yrsa« kan henvises til: *Chr. Molbech*: »Studier over Oehlenschlägers Poesie og Digterværker«, 1850, S. 190-192; *Vilh. Andersen*: »Tider og Typer. Goethe«, I, 1915, S. 121-123; *C. M. Rosenberg*: »Det græske Dramas Indflydelse paa Oehlenschlägers Tragedier« (»Kort Udsigt over det philologisk-historiske Samfunds Virksomhed«, III, 1918, S. 185-189); *H. Topsøe-Jensen*: »Sophokles-Schiller-Oehlenschläger« (»Edda«, XVI, 1921, S. 74-89); *Sven Lange*: »Meninger om Teater«, 1929, S. 63-65.

3

Frodes Drapa Digtet om Frode; poetisk Sidestykke til Titlen paa første Afsnit af (Prosa-) Sagaen om Hrolf Krake »Froða Pattr« (dvs. Fortællingen om Frode).

5

Frode paa Vifils Øe. Verseformen er enten fremkommet ved en Udvidelse af den firlinjede Folkevisestrofe med en ny (fjerde) urimet Verslinie (Vilh. Andersen), eller ogsaa er Forbilledet »Der Lindenschmidt« i Arnims og Brentanos »Des Knaben Wunderhorn« (Ida Falbe-Hansen).

358*Hexen* erstatter Sagaens Spaamænd, Spaakvinder og Troldkarle, hos hvem Frode efterhaanden søger Oplysning om Brodersønnernes Opholdssted. Oehl. sammenfatter en Række af Begivenheder i en enkelt Situation; paa samme Maade erstatter Kongens ene Rejse til Vifils Ø Sagaens Beretning om, at han først to Gange forgæves sender sine Spejdere, derefter tredje Gang beslutter selv at tage Sagen i sin Haand (Sagaens Kap. 1).

7

Snart voxer op den liden Ulv i sine bevarede Excerpter af Syvs Visebog (nu i Prof. Vilh. Andersens Eje) har Oehl. af Første Part, No. XI (Ulff van Jern) noteret: Op voxer den unge (Biörn) Med hvasse Tænder i Munde. Visen har paa det paagældende Sted *Racke* [Hund], men denne Glose har Oehl. ikke forstaaet (*Rubow*: »Saga og Pastiche«, 1923, S. 11).

9

Sleipner Odins Hest.

10

tielde behænge med Tæpper.

12

De maatte vel ham skatte paa Skibets vaade Vei de Skibe, som mødte ham, maatte betale Skat.

13

Maag Svoger.

14

Skofte groft Brød.
om *I maa* om I har Lyst (ty. *mögen*).
16 vellystig kræsen.
et Aar i Sagaen opholder Drengene sig tre Aar hos Sævar Jarl (Kap. 3).

17

Julereisen. Det metriske Forbillede er vistnok Visen »S. Oluf Konning i Norge« (Syv, Anden Part, Nr. XIII).

18

paltuge pjaltede. *Een holdt i Manken* i Sagaen rider de dog hver sin Hest.

19

vender I Dreng nu tilbage i Sagaen er det Jarlen, der beder dem vende om (Kap. 3).

20

Alrune i Sagaen hedder hun Heydur.

21

Stang Lanse.

23

Sigríð nævnes i Sagaens Kap. 4; hun blev indebrændt sammen med Frode af sine Sønner, da hun nægtede at gaa ud.

359

24

Frodes Død. Om Versemaalet se nærværende Udgave I, S. 292-293.

25

Nastrond se nærværende Udgave III, S. 57 og Noten dertil.

26

I Sagaen (Kap. 4) er det Drengenes Fosterfader Reigin, som uden at bryde sin Ed til Frode raader dem til at brænde ham inde: »En lund stod hart när Hofwet, som Konungen tilhörde, och när the woro dit komne, sade Reigin för sig sielf: om jag hade någon stor orsak at håmnas på Konung Frode, skulle jag tända eld på lunden, och efter detta sade han icke mera« (S. 13). Drengene fulgte hans Raad.

27

Indførelsen af Havfruen paa dette Punkt af Handlingen skyldes Oehl. Se Indledningen S. VII. *skatter* se Note til S. 12.

Hlidskialf Odins Sæde.

28

Kalken Blegheden.

29

Sivet ryster sin Blomstertop Sivblomsten er Havfruens særlige Kendemærke i Digtet; smlgn. S. 50, 94, 178.

33

Roeskilde bygges. Verseformen er Ottave rime. *Kong Hroar, blid og rolig af Naturen* Modsætningen mellem Brødrene findes allerede i Sagaen: »Thessa Bröder woro fast olika til sinnes; Hroar war stilla och from, men Helge war en stor Krigsman, och tyckte altid gierna om, at hafwa mer« (Kap. 4, S. 15). Hos Saxo (S. XXX) fortælles, at Hroar bygger Roskilde. Se Digtet »Issefiorden« (nærværende Udgave, I, S. 122-123).

34

Mimer Vogteren af Ygdrasils Brønd, gøres her - som andetsteds hos Oehl. (smlgn. II, S. 20) - til Visdommens Gud, og Brønden henlægges - til Roskilde! *Brønd* her (smlgn. ty. *Brunnen*): et rindende Væld. *Hver Aften* i »Thors Reise til Jothunheim« foregaar denne Vandring om Morgen.

36

Lunden London (Oehl.s Note).

Herthedal Sjælland; smlgn. nærværende Udgave I, S. 83 og Noten dertil.

37

eet Kongebryst Hrolf Krake, der forener Hroars og Helges Egenskaber.

360

38

Badehuus i Sagaens Kap. 15 kommer Huldrekonen en Juleaften til Kong Helge. Efter at have forlokket Kongen, opfordrer hun ham til næstkommende Vinter at søge efter den Datter, hun skal føde ham, »uti titt *báthús* [dvs. Skibsnøst]« (S. 34). Ordet har mindet Digteren om *Badehus* og derved fremkaldt Sommerbilledet for hans Fantasi.

42

Den sorte Kofte sig meer ei snoer J. P. Jacobsens berømte, men lidet træffende Kritik af denne Strofe findes i 6. Kapitel af »Niels Lyhne« (»Samlede Værker«, udg. af Morten Borup, II, 1926, S. 83-85).

43

Lindesnæs Norges sydligste Forbjerg.

44

Loke Utgardeloke; *Niffelheim* se nærværende Udgave II, S. 44 og Noten dertil.

46

Ægir om Oehl.s Opfattelse af Jætten Ægir som en nordisk Neptunus - se Noten til III, S. 44.
Niord raader for den gunstige Vind; hans Hustru
Skade, Jætten Tiasses Datter, opfattes her som Stormens Gudinde. I Snorres Edda, 21. Fabel, enes Niord og Skade om skiftevis at opholde sig i Bjergene, Skades Hjem, og ved Havet paa Noatun; 9 Dage det første Sted, 3 det sidste. Oehl. lader dem skiftes til at være Herre over Vindene, saaledes at en fredelig Periode paa ni Dage følger ni Dages Storm.

47

Ran Ægirs Hustru; i sit Næt fisker hun alle druknede Mænd (Edda, 58. Fabel).

49

Filefield Bjærgparti i Norge mellem Jotunfjældene i Nord og Hemsedalsfjældene i Syd.

50

Hælhest i dansk Folketro en trebenet Hest uden Hovede; den varsler Død for den, som møder den. 53
Episoden med Fuglen er fri Digting; den forbinder
Havfrue-Handlingen med Oluf-Handlingen.

55

Angelsaxen Sagaens Saxen er senere Tidens Holsten. *en Søn af Odins hellige Stamme* ifølge Snorre (Ynglinge-Saga, Kap. 5) var Helges Stamfader Skjold en Søn af Odin.
Embla den første Kvinde i Verden. Se nærværende Udgave III, S. 85.

361

57

Helge reiser til Dronning Oluf. Af denne Romances 40 Strofer er de 15 (Nr. 1-13, 17 og 20) en fri Oversættelse af »Nibelungen Lied«s 7. Sang: »Wie Gunther Prünhilde gewan«, Strofe 389-394, 396, 400-401, 403-407, 423 og 457. Oehlenschläger har dog næppe benyttet den middelhøj tyske Tekst, men rimeligvis F. H. von der Hagens nytyske Gendigtning (1807). Med denne Romance indføres Nibelungenverset i dansk Litteratur; dog har Oehl. med sikker metrisk Takt undgaaet den ejendommelige Udvidelse med en betonet Stavelse mere, som forekommer i den tyske Strofes ottende Halvvers. Til Sammenligning meddeles det paagældende Afsnit efter von der Hagens Udgave:

In derselben Zeite, da. war ihr Schiff gegahn
Der Burge also nah en; da sach der König stahn
Oben in den Fenstern viel manich schöne Maid:
Dass er sie nicht erkannte, das war ihm wahrelichen leid

Er fragte Siegefrieden, den Gesellen sein:
»Ist euch das irgend kunde um diese Magedein,
Die dort hernieder schauen gen uns auf die Flut?
Wie auch ihr Herre heisse, sie sind viel hohe gemuth«.

Da sprach der Herre Siegfried: »Nun sollt ihr heimlich spahen,
Unter den Jungfrauen, und sollt mir danne gestehen,
Welche ihr nehmen wolltet, hättet ihr dess Gewalt«.
»Das thun ich: - sprach da Gunther, ein Ritter kühne unde bald -

Ich sehe ihrer eine in einem Fenster stahn,

In schneeweissem Kleide; die ist so wohlgethan;
Die wahlen meine Augen um ihren schönen Leib:
So ich Gewalt dess hätte, sie musste werden mein Weib«.

»Dir hat erwählt viel rechte deiner Augen Schein;
Es ist die edel Brunhild, das schöne Magedein,
Nach der dein Herze ringet, dein Sinn und auch dein Muth«.
Alle ihre Gebarde die dauchte Guntheren gut.

Da hiess die Königinne aus den Fenstern gahn
Ihre herrlichen Maide; sie sollten da nicht stahn,
Den Fremden anzusehene; dess waren sie bereit:
Was da die Frauen thaten, das ist uns nachmals auch gesait.

362

Nur viere waren ihrer, die kamen in das Land;
Siegfried der kühne ein Ross zog auf den Sand.
Das sahen durch die Fenster die waidelichen Weib:
Dess dauchte sich getheuret des Korriges Guntheres Leib.

Ihre Sattel wohl gesteinert, ihre Vorbuge schmal, -
Sie ritten herrelliche fur Brunehilden Saal -
Daran so hingen Schellen von lichthem Golde roth:
Sie kamen zu dem Lande, als ihre Tugend es ihnen gebot.

Mit Speeren neu geschliffen, mit Schwerten wohlgethan,
Die auf die Sporen gmggen den waidelichen Mann,
Die führten die viel Kühnen scharf unde dazu breit:
Das sahe alles Brunhild die viel herrelliche Maid.

Sie liessen ohne Hute das Schiffel bei der Fluth:
So ritten zu der Burge die Helden kiihne unde gut.

Sechs und achtzig Thürme sie sahen darinne stahn,
Drei Palläste weite und einen Saal wohlgethan,
Von edelem Marmelsteme, grune also ein Gras;
Darinne selbe Brunhild mit ihrem Ingesinde wass.

Die Burg die war entschlossen und viel weit aufgethan,
Da liefen ihn'n entgegen die Brunehilden-Mann,
Und empfangen diese Gaste in ihrer Frauen Land;
Ihre Ross' hiess man behalten und ihre Schilde von der Hand.

Da sprach ein Kämmerere: »Gebet uns die Schwert,
Und auch die lichten Brünne«. - »Dess seid ihr ungewährt, -
Sprach da von Troneg Hagene - wir wollen's selbe tragen«.
Da begannte Siegfried ihm die Hofesitte sagen:

»Man pflegt in dieser Burge, das will ich euch wohl sagen,
Dass nie keine Gäste hie dürfen Waffen tragen;
Nun la't sie tragen hinnen, das ist viel wohl gethan«.
Dem folgete ungerne Hagene Guntheres Mann.

Sie sprach: »Ist er dein Herre und bist du sein Mann, -
Die Spiel', die ich ihm fuge, will er die also bestahn,
Und behabt er dess die Meisterschaft, so werde ich sein Weib:
Aber ist, dass ich gewinne, es gaht euch allen an den Leib«

Da schoss viel kräftiglichen die herrelliche Maid
Auf einen Schilde neuen, viel starke unde breit,
Den trug an seiner Hande das Siegelinden-Kind:
Das Feure sprang vom Stahle, also es wehte der Wind.

363

til Maade tilpas. Mellem Oehl.s Syv-Excerpter findes følgende Citat af »Den første Vise om Frue Grimild (Første Part, Nr. VII): »Hun var smal i Midie, - Til Maade var hun lang.«

59

granvoxen se nærværende Udgave IV, 162 og Noten dertil.
Væddekampen stammer fra »Nibelungenlied«; i Sagaen (Kap. 6) giver Dronningen tilsyneladende efter for Overmagten og søger at vinde Tid ved Gæstebudet, indtil hendes Forstærkninger kan komme tilhjælp.

61

giæster beværter (talrige Eksempler hos Oehl.) *paa Stund* straks.
Blommer Blomster.

63

Hun vugged mig i Søvn i Sagaen stikker Oluf Helge med en Søvnstorn; han kommer først til Bevidsthed, da hans Mænd fjærner den igen.

64

Skulde dandser for sin Fader i Roskilde. Strofeform og Omkvæd er inspireret fra Folkevisen »Havfruens Spaadom.« (Syv, Anden Part, Nr. XXIII). Denne og de to følgende Romancer er frit opfundet af Digteren. *Tilie Gulv*; egl. Planke, Fjæl (saaledes nærværende Udgave I, S. 64).
qvæles Udgaven 1835 har *tvinges*.

67

Riid dog eengang under Øe Reminiscens fra »Aage og Else«-Visen (Smlgn IV, S. 258). Udtrykket betyder: at ride ud, rejse bort. Ifølge Sagaen (Kap. 5) var Hroar iøvrigt gift med en engelsk Kongedatter.
Du est Danmarks ældste Konning efter Traditionen (Sagaens Kap. 3) var Hroar to Aar ældre end Helge. Naar Oehl. gør Helge til den ældste, er det for at forklare, hvorfor hans Søn (Hrolf) og ikke Hroars kommer til at arve Riget.
Det er ikke skeet som sagt smlgn. Talemaaden: som sagt, saa gjort.

71

Hun klyngte sig til Stavnen dette Træk har Oehl. vel husket fra sin Oversættelse af »Velents Saga« Kap. 1. (»Det skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter«, 5. Aargang, 1809, S. 356).
364 som *Freia til Jettendvs.* som Thor i Freias Klæder til Jætten Thrym (for at genvinde sin tabte Hammer); til Eddakvadet om Thrym hentyder ogsaa Versene: *Stene paa Barmen - Hamren i Armen*.

73

Helges List. Verseformen er Hildebrandsstrofen (smlgn. »Thors Reise«).

74

en Søemand i Sagaen (Kap. 7) forklæder Kongen sig som en Tigger; han møder en *Træl*, der giver Dronning Oluf Underretning om Skatten, som hun hemmeligt om Natten kommer for at hente. I Stedet herfor har Oehl. indsat den smukke Fiskeridyl og den virkningsfulde og skønne Jagtscene.

76

skatter se Note til S. 12.

78

Jagten. Albert Nilsson (»Tre fornordiska gestalter«, 1928, S. 71 ff.) har henvist til Vergils Skildring af Dido paa Jagten (»Æneiden«, IV), som Oehlenschläger bl. a. har læst i Schillers Oversættelse, som muligt Forbillede for denne Romance. Derimod er Fremstillingen ikke, som hævdet smst, paavirket af »Nibelungenlied«s 16. Sang.

79

de Kløverblads Støvler se nærværende Udgave IV, S. 87 og Noten dertil.

82

Oluf paa Strandbredden. Denne og den følgende Romance er fri Digtning; Sagaen fortæller blot (Kap. 8), at Oluf lønligt fødte Datteren Yrsa, og at hun sendte hende ud som Hyrdepige, da hun blev 12 Aar gl.

83

Steenplanten Korallen.

87

Dysken Bordet.

88

saa heed min Tæve! »En tj (Hunhund) åtte hon, som het Yrsa, efter hvilken hon kallade Jungfrun Yrsa, som doch wart mycket fager til sin skapnad« (Sagaens Kap. 8, S. 23).

103

Thuiskons frie Blod Tyskeren; Thuiskon, den jordfødte Gud, betragtede de gamle Germaner som deres Folks Stammefader (Tacitus: »Germania«, Cap. II).

109

Breidablik Balders Bolig.

Treellen bær ei lange Haar dette stemmer med oldgermansk Opfattelse; se Jacob Grimm: »Deutsche Rechtsalterthümer«, 3. Ausg., 1881, S. 283.

365

115

aaarlig Skiændselsfest dette Træk skyldes Oehl

116

Ran se Noten til S. 47.

118

Siofna se nærværende Udgave II, S. 30 og Noten dertil.

119

en Hyrdepige nærmer sig om Helges og Yrsas Møde fortæller Sagaen i Kap. 8: »Når nu Jungfrun wardt tretton (säxton) åhr gammal, hånde thet sig, at Konung Helge kommer dit til landet, och lyster honom wetta hwad tidningar ther i landet wore, ty tog han en tiggare klädning på sig, gick in i skogen och wardt warse en stor hiord, och ther hos en qwinna, ung til åhren, som wachtade hiorden, men så deyelig war hon, at aldrig tyckte han sig hafwa sedt wackrare Piga. Han tilsporde henne om hennes namn, eller af hwad härkomst hon wore; hon sade sig wara fattigmans barn och heta Yrsa. Inga trälachtiga ögon hafwer du, sade han; han fattade så strax kiärlek til henne, och sade thet wara billigt, at en tiggare ächtade henne, efter som hon war tiggare barn, och skulle han nu ändteligen äga henne. Hon bad honom thet ej giöra, men han tog henne med sig om bord, och seglade sedan hem i sitt rike« (S. 23).

122

Folkvangur Frejas Bolig. Smlgn. nærværende Udgave II, S. 33.

125

Herreskiold se nærværende Udgave III, S. 266 og Noten dertil.

128

loved elskede (Folkevisedtryk). Mellem Oehl.s Syv- Optegnelser findes: »At love en Jomfru« (Anden Part, Nr. II, »Germand Gladen Svend«).

Seid Trolddom, som især øvedes af Kvinder. Smlgn. S. 335 og Noten dertil.

129

Maanegarm en Ulv, som forfølger Maanen og i Ragnarok skal opsluge den (Snorres Edda, 10. Fabel).

132

Det metriske Skema til Koret er hentet fra *K. W. F. Solgers* tyske Oversættelse af *Sophokles'* »Kong

Oidipus«, V. 462-516. - Havfruens Kamp med Helge ses her som et Led i den store Strid mellem Tilværelsens gode og onde Magter, som begyndte, da Bures og Børs Æt (Odin, Vile og Ve) fældede Ymer og skabte 366 Verden af hans Lig, og som først ender i Ragnarok. Selve Skabelsesmyten har Oehl. tidligere udførligt fortalt i »Thors Reise«, 3. Sang, Strofe 44-59 (nærværende Udgave II, S. 82-86), hvortil henvises.

133

Bergelmer Jætternes Stamfader. Se II, S. 86.

I Ragnarok anfører *Surtur* (smlgn. III, S. 154) Muspels Sønner; sammen med Fenrisulven og Midgardsormen (*Jormungard*) drager de til Vigrid-Sletten til den afgørende Kamp med Guderne, hvor Surtur fælder Freyr, Fenris Odin og Midgardsormen Thor (Snorres Edda, 48. Fabel).

134

Frostkæmperne Hrimthuserne, der alle undtagen Bergelmer druknede i Ymers Blod.

Himlens Bro naar Surtur og Muspelsønnerne rider over Bifrost (Regnbuen), styrter Broen sammen.

137

Lofn Gudinde, som overvinder Hindringer for Elskende (Snorres Edda, 30. Fabel).

142

Valaskialf Odins Hal omkring Højsædet Hlidskialf. Se nærværende Udgave II, S. 55 og Noten dertil.

Slegfred Frille.

143

gjæster smlgn. Noten til S. 61.

spænder op de hvide Seil! Oehl. synes her at tænke paa Saxos Skildring af Helges sidste Levedage og Død: »(hand) haffde .. ingen lyst at bliffue i sit Fædrene land, for den Blodskam, som hand haffde tilforn bedreffuet. Thi drog hand lengst bort vdi Østen, der bleff hannem forkast samme sin onde Gierning, huor aff nogle meene, at hand haanedis saa saare, at hand myrde sig met sit eget Suerd« (S. XXXI).

145

den strænge Mø Nornen.

Helges Datter-Brud i Sagaen (Kap. 13) er det Oluf selv, der aabenbarer Yrsa Hemmeligheden, efter at Helge og Yrsa i nogen Tid har levet lykkeligt sammen; hendes Motiv hertil er ikke Anger, men Skadelyst og Hævntørst.

146

Sikilei Sicilien.

148

Freia, Odins Datter Freia var Datter af Niord og hørte til Vanerne.

151

Krandsen Kronen, Kongeringen.

Mykilati Tilnavn til Kong Dan.

367

152

Biarkemaal allerede Hauch (»Athene«, VIII, 1817, S. 435) bebrejdede Oehl. dette som en Anakronisme, da Bjarkemaal jo besynger Hrolf Krakes sidste Kamp. Oehl. har vist imidlertid opfattet Navnet som en Betegnelse for et Digt, skrevet i et bestemt Versemaal, der forherliger Kampen og Modet. Se saaledes hans Ungdomsdigt »Biarke-Maal« (nærværende Udgave I, S. 4) og det i Noten dertil anførte Citat fra Peder Syv, samt dette Bind S. 275.

154

Under Arbejdet paa »Helge« udkom i September 1814 P. G. Fibigers Oversættelse af Sophokles' »Philoktetes«. Som C. M. Rosenberg har paavist, svarer Yrsas Afsked og Reigins Slutreplik (17 + 3 Linier) baade i Form og Indhold til Philoktetes' Farvel og Korets afsluttende Ord:

Saa gaae vi da nu alle tilsammen,

og bede til Bølgernes Nympher, at huldt
de beskyttende ville tilbage os fere. -

HROLF KRAKE

Affattelsestid: I Efterskriften til »Helge« bebudes en Fortsættelse om »Hrolf Krake«, og Oehl.s oprindelige Plan var - ifølge Meddelelse fra C. Hauch til Liebenberg - at udføre Værket »i store Romancer, af og til forbundne ved prosaiske Stykker i den gamle Sagastil.« Det blev imidlertid opgivet til Fordel for »Hroars Saga«, og der findes ingen bevarede Skitser. Derimod haves endnu Udkast til to 5-Akts Skuespil, et Heltelystspil: »Hrolf og hans Kæmper« og en Tragedie om Hrolfs Død (Kgl. Bibliotek, Ny kgl. Samling 2752, 4to, Fasc. V). I 1827 har Digteren imidlertid besluttet sig til at behandle Emnet i episk Form; den 13. Oktober oplæste han de to første Sange i Studenterforeningen og i Februar 1828 var han beskæftiget med Slutningen. Værket indsendtes i Manuskript (nu paa Det kgl. Bibliotek, Ny kgl. Samling 2286, 4to) til »Selskabet for de skønne og nyttige Videnskaber«, der tildelte Digteren Restbeløbet (400 Rdl.) af den 1789 udsatte Pris for en god Epopee; de første 600 Rdl. var 1804 tildelt Biskop J. M. Hertz for Hexameterdigtet »Det befriede 368 Israel«. (Indledning S. XIV-XVI; Oehlenschlägers »Levnet«, II, 1831, S. 355-356; »Erindringer«, IV, 1851, S. 48-50; C. L. N. Mynster: »Mindeblade om Oehlenschläger«, 1879, S. 298 og 300; »Kjøbenhavnsposten«, 1828, Nr. 43, S. 170; »Af P. V. Jacobsens Dagbøger 1827-33, udg. af J. Clausen« (»Personalhist. Tidsskrift« 4 R., II, 1899, S. 65, 76, 81-82)). Trykt første Gang som Bd. I af »Oehlenschlägers nye poetiske Skrifter«, November 1828 (ogsaa Særudgave: »Hrolf Krake, et Heltedigt«), hvis Tekst nærværende Udgave følger; senere af Digteren besørgede Udgaver: »Digterværker af Oehlenschläger«, VIII, 1837; »Oehlenschlägers Digterværker«, III, 1845; »Hrolf Krake, et Heltedigt«, 1847.

Oehlenschlägers *Kilde* er *Erik Julias Bjorner*: »Nordiska Kämpa Dater« (1737); heri Hrolf Krakes Saga samt dens Supplement: »Kårt uddrag af Bodwar Bjarkes Saga«; hertil kommer A. S. Vedels Oversættelse af Saxo, Udgaven 1610; *Gerhard Schönings* Folioudgave af Snorre Sturlesons »Heimskringla« I, 1777, *Peder Resens* Udgave af Snorres Edda (»Edda Islandorum« 1665), samt P. F. Suhm: »Om Odin og den Hedniske Gudelære og Gudstieneste udi Norden« (1771). - En Fremstilling af hele Sagnstoffet findes i *Axel Olrik*: »Danmarks Heltedigtning I. Rolf Krake og den ældre Skjoldungrække« (1903).

Se Indledningen S. XIV-XXIV; »Dansk Litteraturtidende«, 1829, S. 1-16, 29-32 (af P. E. Müller?); J. L. Heiberg: »Oehlenschlägers »Rolf Krake« (»Prosaiske Skrifter«, III, 1861, 8.291-324); herimod C. Hauch: »Om Recensionen af Oehlenschlägers Hrolf Krake i Maanedsskriftet for Litteratur« (»Kjøbenhavnsposten«, 1829, Nr. 106-107, S. 429-431, 433-437); Heibergs Anmeldelse fremkaldte en interessant Brevveksling mellem ham og H. C. Ørsted: »Breve fra og til Johan Ludvig Heiberg«, 1862, S. 111-121; ogsaa trykt i »Breve til og fra Hans Christian Ørsted. Udgivne af Mathilde Ørsted«, II, 1870, S. 92-99. »Maanedsskrift for Litteratur«, I, 1829, S. 424-433 (af H. C. Ørsted); C. Molbech: »Studier over Oehlenschlägers Poesie og Digterværker«, 1850, S. 69-70, 170-171; P. L. Møller: »Adam Oehlenschläger«, 1876, S. 23; Kr. Arentzen: »Adam 369 Oehlenschläger«, 1879, S. 422-425; Vilh. Andersen: »Adam Oehlenschläger. Manddom og Alderdom«, 1899, S. 190-194; Ida Falbe-Hansen: »Oehlenschlägers nordiske Digtning«, 1921, S. 42-43, 45-47, 79; Hans Brix: »Danmarks Digtere«, 1925, S. 163-164. En Studie over Versemaalet er foretaget af J. L. Heiberg: »I Anledning af Versemaalet i Oehlenschlägers Rolf Krake« (»Prosaiske Skrifter«, III, 1861, S. 415-433).

157

bygge sit Fædreland med Lov Hentydning til Indskriften (fra Fortalen til Jyske Lov) over Københavns daværende Raadhus (indviet 1817): »Med Lov skal man Land bygge«.

160

et Sørgespil »Rolf Krake« (1770). *forkastede jeg Stanzerne* forkastede jeg Inddelingen i Strofer med stadigt samme Antal Linier i hver.

164

Hemistichen Halvverset. Cæsuren se nærværende Udgave III, S. 7 og Noten dertil.
en tydsk Oversættelse denne udkom aldrig.

169

Hottur liden Fiskerdreng i Sagaens Kap. 33 er han en Bondesøn; de smukke Fiskerskildringer skyldes

Oehl.

Svipur er i Sagaen en Bonde i Sverrig, Svipdags, Beigals og Hvitserks Far (Kap. 8), medens Hotts Faders Navn ikke nævnes. I »Kort udrag af Bodwar Bjarkes Saga« (S. 134) kaldes han imidlertid Svipur, og Oehl. har taget Navnet herfra, da han ingen Brug havde for Sagaens Svipur i sit Digt.

Pulsvaaden stort Fiskergarn, som bruges ved Aalefiskeri.

Ran se Noten til S. 47.

170

Goden Gudehusets Præst.

i *Jernet klædt*, som *Isen* i Kap. 37 skildres Bersærkerne: »alla gråhåriga, och så beklädda med harnesk och järn, som hade man åskådat något annat ismål eller jstackar« (S. 85).

Hrolf er Alles Konge (Hrolf er) »liuflig och behagelig emot the arma och förtryckta, samt emot alla andra som icke bryta honom emot; therhos så sachtmodig, 370 at han lika wänligt talar med the fattiga som med the rika« (Kap. 22, S. 49).

171

loved se Noten til S. 128.

173

fange modtage.

Disk se Noten til S. 87.

174

Fulla var Friggas, ikke Frejas Æskemø (dvs. Kammer-Pige).

175

Straahalm Halmstraa.

176

Gaffelbænken se nærværende Udgave IV, S. 222 og Noten dertil.

Drifa Hrolfs Kærlighedshistorie (se Siette Sang!) er fri Digtning; i Sagaen er Drifa hans Datter.

Svipdag o. s. v. Kæmpernes Navne opregnes i Sagaens Kap. 49, hvor Hjalte kalder dem til Strid.

Da sidstegang i Upsal for Adils kæmpet blev Sagaens Kap. 21.

177

Marius i Plutarkhs Biografi af den store romerske Feltherre fortælles det, at Teutonerne udfordrede ham til Kamp, men at han ikke brød sig derom, men først søgte at vænne sine Soldater til Fjenden, og at han i den afgørende Kamp ved Aquæ Sextiæ (102 f. Kr.) lokkede Barbarerne i Baghold. Da Turen næste Aar ved Vercellæ kom til Cimbrenne, sørgede Marius for at stille sine Soldater saaledes, at Fjenderne fik Solen i Øjnene, og han vandt ogsaa her en tilintetgørende Sejr over de fremtrængende Germaner.

Einheriar hos Thor de faldne Kæmper gik til Odin, ikke til Thor.

178

skaarne udskaarne.

Tralværk Gitterværk.

179

Hagleld Haglbyge.

Mundgodt Gengivelse af oldn. *mungát*, Øl; Ordet har intet med *Mund* og *godt* at gøre.

181

Mord se Noten til S. 46.

sørgelig sorgfuld.

høimodig tapper.

en bredskuldret Kæmpe Bjarkes Ankomst til Danmark og Besøg hos Hotts Forældre fortælles i Sagaen Kap.

33.

371

183

slette flade.

Gefion se Femte Sang, S. 235-236.

Svithiod Sverrig.

Gullinbørste Frejrs, Frugtbarhedsgudens, gyldne Galt; her Symbol paa Markens Grøde.

Granden Naboen.

Sarpen se nærværende Udgave I, S. 26 og Noten dertil.

184

Ymer se S. 132 f. og III, S. 83 f.

Arthur, Diderik af Bern berømte middelalderlige Sagnhelte.

185

Hofværk krigerisk Bedrift.

de mindste Knogler »Förthenskuld wil jag nu ingen annan lön begära af tig för min kostfrihed, än at tu snarare tager the små benen at kasta honom med, än the större, i fall han icke redan wore döder« (S. 76).
overbrat pludseligt.

186

Nattergalen Oehl. glemmer her og i det følgende, at det var ved Høstens Tid, at Bjarke kom til Danmark.
Fra Kaukasus Oehl. elskede Snorres Teori om Asernes Indvandring fra Asien. Se Prologen til »Aladdin«, II, S. 66.

Sagaens Kap. 34 fortæller om Bjarkes Komme til Lejre.

188

en liden smudsig Haand »ty såg han tit och wardt warse en swart och oren hand komma upp ur en stor behög som ther låg« (S. 76).

bert tydeligt, klart (Folkevisseudtryk).

189

knæsætte antage som Fostersøn.

Thorvald Thorvaldsen.

190

Askur se nærværende Udgave III, S. 85.

svøbt i Skind Folkevisseudtryk; mellem Oehl.s SyvExcerpter findes: »Hun svøber sit Hoved i Skind« (Første Part, No. VII).

191

lumske Hromund i Sagaen nævnes Navnet ikke paa den Kæmpe, Bjarke fælder; Hromund hin Haarde forekommer i den føromtaltte Fortegnelse over Hrolfskæmperne i Kap. 47, men hans Tilnavn har fængslet Digterens Fantasi, da han skulde skildre den brutale Benkaster.

372

192

den skammelige Skik »ty j hafwen, sade han, tagit eder här i mitt hof en elak wana, at slå och kasta oskyldigt folk med ben såsom hundar, hvilkat förfarande är mig til sidwördnadt, och eder til stor skam; hafwande jag altid talt hårom förr, men j hafwen ej gifwit acht ther uppå« (S. 79). - Hrolfs Tale forkortedes betydeligt i de senere Udgaver af Digtet.

Valen de faldne Kæmper.

Gullintop Heimdals Hest; se III, S. 192.

193

sær i særlig Grad.

Rundhed Gavnildhed.

194

Jeg vil ei spare Maden paa ham Hrolf er mindre optimistisk i Sagaen: »icke skall jag spara maten för honom, fast än jag ser at han ej lærer wara mig til någon heder« (S. 79).

195

Han viste ham - brunlig Strimmel Støv dette Afsnit er udeladt i de senere Udgaver.
Hialter Sværdhæfter.
en Okerstrime en Stribe gul Jord.

196

en Mandbiørn Oehl. har her fulgt Saxo; i Sagaen (Kap. 35) er det et Uhyre, en Drage, som aarligt hjem søger Landet.

197

Bjarkes Fødsel og Opvækst fortælles i Sagaens Kap. 24-32. *Opdal* Fjeldbygd i Trøndelagen.

199

Elivaga se nærværende Udgave III, S. 319 og Noten dertil.
rider under Øe se Noten til S. 67.

200

Finmut (norsk) en grov Pels eller Skindkofte.

204

qvær stille, her: urokkelig. *hiertegreben* beklemt, bange. Smlgn. IV, S. 23, og dette Bind S. 224 og 317.

205

den frygtelige Glavind i Sagaen (Kap. 35) lykkes det Bjarke ved en Trylleformel at faa Sværdet løs i det rette Øjeblik; det sidder fast i Balgen. Og det er ham, der dræber Uhyret, mens han kaster den rædselsslagne Hott i en Mose. Oehl. har tildigtet det meget smukke Træk, at Drengen, der ser sin Fosterfader 373 i den yderste Nød, pludseligt glemmer sin egen Frygt og øver en Heltebedrift uden at betænke sig et Øjeblik.

206

Naar Odin vinker Oehl. har paa dette Sted virkningsfuldt indflettet sit Ungdomsdigt »Biarke-Maal« (se nærværende Udgave I, S. 4-5).
Skøgul en af Valkyrierne.

208

den blide Gefions Mø betyder vist nok blot: den blide Pige fra Sjælland. Anderledes A. Boysen, der fortolker Stedet ved en Henvi sning til, at »Gudinden Gefion samlede om sig de med Elskovsfølelser ubekendte Møer i Valhal.« Men dette kan næppe gælde den forelskede Signe i Leire.

209

en Skiæmt denne former sig paa en noget anden Maade i Sagaen (Kap. 36). Her rejser Bjarke og Hott Dyret op, saa at det ser ud, som om det er levende; næste Morgen samler Kongens Kæmpere sig for at fælde Uhyret, og til Kongens og alles Forbavselse løber den forskræmte Hott i Forvejen med Kongens Sværd Gyldenhialte og stikker det ned. Hrolf har dog sine egne Tanker om Sagens rette Sammenhæng (at Bedriften skyldes Bjarke), men han optager venligt Hott i sine Kæmpers Kreds og giver ham Navnet Hialte. *Rude* saaledes Saxo; i Sagaen har Hrolf ikke andre Søstre end Skuld.

210

Du fældte Bjørnen ene, med tolv Kæmpers Kraft. Tydeligere i Ms.:
Du fældte Bjørnen ene, skiøndt den har tolv Mands Kraft.
svar drabelig.

211

den Hugprude den højsindede; Hjaltes Tilnavn i Sagaen.
Ast (oldn.) Kærlighed.

212

pladet Handske Stridshandske.

Vaulundurs Vidrik Vidrik Vaulundursøn optræder i »Hroars Saga«, Kap. 14, hvor hans Skjoldemærke ogsaa omtales; Oehl. kendte det fra Visen »De vare syv og syvsindstve« (Syv, Første Part, Nr. V).

214

Agnar Ingilsøn Episoden er hentet fra Saxo (S. 374 XXXIII-XXXIV), som fortæller, at Bjarke ved Agnars Bryllup blev saaret af et Benkast, som han kvitterede for ved at hugge vedkommende Kæmpe ned (smlgn. Skildringen i Digtet af Hromunds Død). Der opstod Tumult; forbitret over, at Bjarke havde spildt Bryllupsglæden, æskede Brudgommen ham til Enekamp og faldt. Hrolf gav derfor Rude til Bjarke. Naar Agnar skildres som den uvelkomne Frier, hvad Saxo intet kender til, skyldes dette Indflydelse fra den beslægtede Episode i »Bodwar Bjarkes Saga« (S. 136-137).

215

Mens Een tit andre fælde o. s. v. bedre i Ms.:

Naar een Mand Andre fælde, tit Agnar fælder ti.

Giallerbro fører de døde til Hel. Se nærværende Udgave III, S. 194.

sin Helteæt i Udtoget af Bodvar Bjarkes Saga (S. 129) er Agnar Hrolfs Fætter.

Hærværk Krig.

216

Marbendil en Havmand, som omtales af Suhm: »Om Odin« (S. 224); *Ægirs* frygtindgydende *Hielm* smst. S. 219-220. Smst. S. 225 nævnes *Margyge*: »en Gyge, det er Kiæmpinde i Havet, som skal have været skabt som en Kvinde fra Bælttestædet op ad, og havt store Patter, lange og store Hænder og sidt Haar, og været som et Menneske baade paa Hals og Hoved. Fingrene have været sammenføyede, ligesom Tæerne paa Vandfugle; men neden til var det skabt som en Fisk med Skiæl, Spord og Finder.«

217

Vaabensax et kort Sværd.

Gram, Humble, Hading danske Konger (Saxo).

sit Taalmod hos Saxo (S. XXXII) nævner Hrolf Taalmod som den ypperste Dyd.

paltuge Stakarie pjaltede Tiggere. Smlgn. nærværende Udgave I, S. 72 og Noten dertil.

219

Budlung (oldn.) Høvding.

Høthing Agnars Sværd nævnes i Saxos Gengivelse af Bjarkemaalet (S. XXXVI).

220

lad i Kredsen os gaae Kredsen er her den afgrænsede Kampplads i en Tvekamp.

375

222

paa baade Hænder se nærværende Udgave II, S. 16 og Noten dertil.

Bane Banemand.

223

Forklaring Opgør.

224

Badehusets Biælker skiulte hendes Skam se »Hroars Saga«, Kap. 20: »Skulde belønner Ragnvald« - først med sin Elskov, dernæst med Døden, idet hun styrter den sovende Skjald i Søen gennem en hemmelig Lem i Gulvet paa Kong Helges Badehus.

225

efter Døden loe Saxo fremhæver med Beundring (S. XXXIII, XXXVI), at Agnar gik leende i Døden; Oehl. omtyder Fortællingen i naturalistisk Aand: det afhuggede Hovedes gyseligt fortrukne Træk.

227

Kampen paa Venerns Is mellem Adils og Ale samt Adils Løfter til Hrolf og hans Kæmper om Guld og

Skatte har Oehl. fra Snorres Edda, 64. Fabel (Brudstykket af Skjoldungesaga).
Vøggur Navneformen fra Snorres Edda; hos Bjørner hedder han Woggur, i Vedels Saxo Vigge.
Hildetand se nærværende Udgave I, S. 75.

228

Freiers Billed i Upsala var Frejrs Hovedhelligdom, hvor der undertiden fandt Menneskeofre Sted.
paa Blodringen svor »den, som skulde gjøre Eed, gjorde det i et Hof [Gudehus]. Han tog i Haanden en Sølv Ring, dyppet i, eller smurt med Menneske- Blod, som var ofret« (Suhm S. 328).
Hro hvem Adils i »Hroars Saga«, Kap. 21, fælder i en Tvekamp, hvorefter han ægter Yrsa.

229

Blodmand Blotmand, Offerbringer.
i hviden Særk den, der ofrede, var iført linnede Klæder (Suhm S. 349).
Solens Straale faldt fra Taget »Tempiene havde Lysning oven fra« (Suhm S. 347).
klar straalende.
Yngve du ogsaa kaldes i Snorres Heimskringla, Ynglinge-Saga, Kap. 12 (10).
Heste, Haner, Hunde Suhm nævner, at der ved et Juleblot i Lejre ofredes 99 Mennesker, 99 Heste, 99 Hunde og 99 Haner til Guderne (Suhm S. 343).
376

230

Gialdre Tryllesange.

232

hin Slægt det følgende Afsnit giver et Resumé af Ynglinge-Saga, Kap. 15-31 (17-27), en Kongerække paa Vers, der omfatter Adils Forgængere helt tilbage til Yngve-Freis Sønneson.

233

Vendil Vensyssel.

235

Gefion Myten fortælles i Snorres Edda, 1. Fabel, og i Ynglinge-Saga, Kap. 5; begge Steder pløjes Sjælland dog ud af Målareren, ikke af Venern. Oehl. har tidl. behandlet Emnet i Romancen »Siølund« (1802) og i 20. Sang af »Nordens Guder«; smukkeste dog her i »Hrolf Krake«.

237

Herian et af Odins Navne i Snorres Edda.
tusind Sværdefæster under Ægirs Besøg i Valhal lod Odin Sværdene bære ind i Salen »huilcke vare saa glimrende, at der aff uden anden Lius liustis Gaarden saa lunge de sad oc drack« (Snorres Edda, 50. Fabel).
Sæhrimner se nærværende Udgave III, S. 135 og Noten dertil.

238

mangelund maa vel her betyde: mange. Smlgn. Noten til III, S. 57.

240

forekom kom i Forkøbet.

242

I Skildringen af Vøggurs Møde med Hrolf har Oehl. fulgt Saxo (og Snorres Edda); i Sagaen finder Mødet Sted under Besøget i Upsala.
Bragi den Gamle Navn paa den ældste kendte norske Skjald (ca. 800-850).

243

»Det dages! Morgenhanen« o. s. v. Citat af Begyndelsen af Bjarkemaal.
Disimellem imidlertid (Vedels Saxo).
en lang afhugget Krake Oehl. følger Saxos (urigtige) Forklaring af Ordet: »En vnger Karl, ved naffn Vigge, saae paa Kong Rolff, oc forundrede sig paa hans Høyelse, oc sagde skemtelige: Huad er dette for en Krage, som Naturen haffuer giffuet saadan Lengelse? Her met loffuede hånd Kong Rolff, som vaar en deylig langer

Mand, i det hand lignede hannem ved de lange Træ, som kaldis paa vort danske maal Krage, 377 oc brugis som en Trappe, naar man stiger nogen steds høyt op.« (S. XXXIII). Men Ordet betyder »en lille kraftløs Skikkelse, en Vantrevmng« (Olrik: »Danmarks Heltedigtning« I, 1903, S. 186).

Hvad kan i Navnefæste da skiænke dette Træk har Saxo ikke; det findes i Snorres Edda, 63. Fabel (og i Sagaens Kap. 42).

244

Kun Lidt kan Vøggur glæde ogsaa her er Snorres Edda, a. S., eller Sagaen Kilden.

245

Hornet, drevet af røden Guld se Noten til I, S. 19.

246

af fierne Folkefærd ifølge P. E. Mullers Teori skulde Guldhornene stamme fra Keltibererne, der i Oldtiden boede i Spanien.

en Qvinde, som offred grumt en Mand »Paa det berømte Guldhorn, som er fundet i det Slesvigske, forestilles hvorledes en Præstinde skiær Livet op paa et Menneske« (Suhm S. 344).

ingen Gudsfrygt »thet är ej berättadt om Konung Hrolf eller hans kiämpar, at the någonsin offradt afgudom, utan fast heldre trodt på sin egen macht och styrkja, emedan som then rätta Tron, war äntå icka förkunnad här i Nordlanden« (Kap. 48, S. 115).

247

Folkvanger her: Kærlighedens Rige.

248

Hælvten af de Slagne hører Freia til saaledes Grimnismal; Suhm S. 258.

Drifa-Episoden er fri Digtning.

249

ved Borgeled de følgende Vers er sammensat af en Række almindelige Folkevisevendinger.

Barder Skjalde.

Guldtavel Guldtærning.

252

Ravnen flyver om Aftenen Citat af Visen om Verner Ravn (Syv, Anden Part, Nr. III) mellem Oehls.

Folkeviseexcerpter: »Ravnen fløier om Aftenen, Om Dagen han ikke maa. - Den skal have den slette Lykke, Som ei den gode kan faae.«

Ast se S. 211.

254

Hofgoden Tempelpræsten.

255

For at oplive Læseren lidt ovenpaa denne triste Historie afsluttede Oehl. i de senere Udgaver 6. Sang.

378 der forøvrigt blev grundigt forkortet, med et lystigt Optrin med to Bersærker Instein og Hroke hin Svarte, som søger Optagelse blandt Hrolfs Kæmper.

259

løser Lænken, som selv hun monne binde efter Balders Død fangede Aserne Loke, der straffedes paa den i Digtet beskrevne Maade. Det var dog ikke Skade, der lagde ham i Lænker, men hun fæstede Giftslangen over hans Hoved (Edda, 47. Fabel). Se »Baldur hin Gode«, III, S. 219.

Freias Stiernerok Stjernebilledet Orion. Smig. I, S. 3.

261

en Qvinde Lokes Hustru Sigyn.

263

Trællenes bange Skrig Oehl. refererer her Tacitus' Fortælling om Gudinden Nerthus (Cap. XL), hvis

Gudebillede paa en Ø i Norden kørtes til en Sø for at bades af Præsterne. Trællene, som fulgte Gudindens Vogn, blev dræbt for intet at røbe om den hellige Handling.

Axels Sønner Københavnerne.

265

Fylgie Skytsaand.

267

forsage tabe Modet (ty. *verzagen*). Smlgn. III, S. 45.

269

Vingolf Valhal.

stoler paa din egen Kraft se Noten til S. 246.

Alfaders Aser alle hverken Ægir eller Mimer hørte forøvrigt til Aserne.

270

den lumske Hexemester Uvilje mod Odin tillægges Bjarke i Bjarkemaal (Saxo S. XXXVIII og Sagaen Kap. 51, S. 125); Oehl. slutter fra Svenden til hans Herre. Skildringen af Odin er hentet fra YnglingeSaga, Kap. 2-10 (2-9); hans Eventyr med Gunløde, som vogtede Suttungs Mjød, fortælles i Snorres Edda, 61.-62. Fabel, hans Elskov til den russiske Kongedatter Rinda i Saxos tredie Bog (S. XLVIII f.). Begge disse Episoder er udførligt behandlede i 21. Sang af »Nordens Guder«.

Mærked sig med Geirsod da Odin laa for Døden i Svithiod, lod han sig mærke med Spysod og tilegnede sig alle Mænd, der var faldet i Kampen (Ynglinge-Saga, Kap. 10 (9)).

272

Ottende Sang svarer til Sagaens Kap. 38-41.

379 *ei for Guld* at vinde det er netop hans Hensigt i Sagaen (Kap. 38), men Oehl. har aabenbart ikke fundet dette Motiv fint nok. Saxo har givet ham et Fingerpeg, idet han (S. XXXII) nævner, at Urse sendte Bud efter sin Søn, fordi hun var ked af sin »karrige, gerrige og nidske« Ægtemand.

274

sine Tryllegaldre »Konung Adel war en then största afguda offrare, ther til med full af swartkonst och trulldom« (Kap. 17, S. 39).

275

En Mand de saae i Døren Oehl. har forvansket Sagaens Hensigt med Mødet mellem Hrolf og Odin. I Sagaen (Kap. 39) kommer Hrolf med 124 Mand til Sverrig, Besøget hos Hrane Bonde tjener til at prøve Kæmpernes sande Værd. Første Nat plages de af Kulde; paa Bondens Raad hjemsender Hrolf Halvparten som uskikkede; næste Nat af Tørst, tredie Nat af Heden fra Baalet. Kun de tolv ypperste Kæmper bestaar alle Prøver. Kongen takker Hrane for hans gode Raad. - Paa Hjemrejsen, Kap. 46, møder Hrolf paany Bonden, der siger, at hans Varsler slog til, og som tilbyder Kongen Vaaben, som denne ikke modtager. Herover vredes han; Bjarke, og siden Hrolf ogsaa, fortryder Afslaget, da de nu forstaar, at Bonden er Odin selv. Bjarke advarer Hrolf mod fremtidige Krige, da Lykken nu næppe vil være ham gunstig mere, siden Odin er blevet hans Fjende.

277

Dæmesager Fortællinger om Fortidens Hændelser.

278

Vingier (svensk) forklares ved det følgende: *Mester udi Svig*.

Svipdagger i Sagaen, Kap. 40, er det Bjarke: »Bodwar sade: seen wäl til, swänner, at intet manarna eller swantzerne på våra haster komma i olag, utan ansen och bewaren them wäl och granneligen, så lagande at the intet blifwa orene ej eller nedsölade« (S. 94).

279

*min Skattekong*e saaledes Saxo (S. XXXI) »Vdi de . Dage laa Suerige under Danmarckis Krone«.

280

med trofast Tapperhed slog jeg for Eders Vælde Sagaens Kap. 18-22 fortæller, at Svipdag befriede Kong Adils for en Flok Bersærker. Senere vendte de 380 tilbage; i den paafølgende haarde Kamp, hvor Svipdag mistede sit ene Øje, stod hans Brødre ham bi. Trods givet Løfte undlod Adils at komme ham til Undsætning - han vilde først se, til hvilken Side Sejren hældede, for at kunne slutte sig til den stærkeste Part. Svipdag og Brødrene forlod ham i Vrede og drog til Hrolf i Leire.

282

Freias Graad poetisk Betegnelse for Guldet (Snorres Edda, Afsnittet om Kenninger).
første Bæger Odin jeg vier »Ved Offere, ja endog ved andre Giæstebude var det brugeligt at drikke Gudernes Skaal« (Suhm S. 347).

284

Han tog sit Skiold Oehl. følger her Edda, 64. Fabel: »da springer Hrolff op oc de andre, sigendis, lader os kaste meer paa Ilden, tager sin Skiold oc kaster paa Ilden, oc gaar igiennem Ilden imidlertid Skiolden brænder, sigendis, den frycter icke for Ild som kand springe offver.«
Surtur se Noten til S. 133.
Frei her *Freir*; ellers ofte = Freia (f. Ex. S. 253).

287

Gram Kongens Hund nævnes flere Gange i Sagaen, men den lille Episode med Tasken er fri Digtning.

289

den halve Gud Halvguden.
Jeg aldrig vender meer tilbage Oehl. følger her Saxo; i Sagaen bliver Yrsa hos Adils. Iøvrigt bygger denne Sang paa Sagaens Kap. 44-45 samt (for Skildringen af Adils Død) paa Ynglinge-Saga, Kap. 33 (29).

290

smaae Søkongers Rov o. s. v. »Syntis den met fuldkommen Ret at kaldis Søe-Konge, som aldrig soff under sodet Bielke, oc aldrig drack aff Horn ved Arnestedit« (Ynglirtge-Saga, Kap. 34, S. 43).

291

Om unge Humbles Tvekamp fri Gendigtning af Første Part Nr. V i Syvs Folkevisebog (»De vare syv og syvsindstyve -«). Oehl. har dog her benyttet i Abrahamsons, Nyerups og Rahbeks »Udvalgte Danske Viser fra Middelalderen«, I, 1812, S. 8-14, idet Linjen: *togst op tillige med Blomme* refererer sig til en Strofe, som ikke forekommer i Syvs Tekst.

292

starblind meget nærsynet.
381 *Kringlen* Sporehjulet. Smlgn. I, S. 79.
togst op tillige med Blomme Misforstaaelse af *togst op tvilike* [dvs. en saadan] *Blomme*.

293

Adils var Staldmester se Side 299 og Noten dertil.

295

hin Spage den sindige, betænksomme.
Braser Spænder, Brystsmykker. - Mærkeligt er det at se, hvor lidt Oehl. har faaet ud af den berømte Scene, hvor Hrolf saar Guld paa Fyrisvold.

296

Bulen Fordybningen i Skjoldet.

297

Bøigdelaget Egnen. Suhm S. 339 forklarer Ordet »*Bøyg*d dvs. beboet Egn omkring«.
Sigtun By ved Målaren, hvor der fandtes et ældgammelt Gudehov, efter Snorre grundlagt af Odin.
Tryllehialet Gengivelse af Sagaens *seidhiall* (S. 10), der oversættes ved Troldstol.
Skildringen af Vølven bygger paa Suhm S. 363: »at den Volve *Heidr*, som var Enke, havde i sit Følge 30

Svenne og 15 Jomfruer, at de bleve satte paa høye Steder, og havde under sig Hynder, stoppede med Hanefiær, at de bare Hunniske Bælter, og havde Punge, hvorudi de forvarede hvad som de behøvede til deres Troldom. At en af dem spiste Grød af Giedde-Mælk, og en Ret af alle de Dyrs Hierter, som der var tillavede for de andre i Giæstebudet,, og at de brugte adskillige Instrumenter, og store Seid- Staver.«
Vardlokke en Slags Tryllesang.

298

Ni og halvfemsindstyve Fanger smlgn. Noten til S. 229.

299

Hlautbollerne Offerblodsskaalene. Se III, S. 54 og Suhm S. 337.

Han var en god Staldmester Ynglinge-Saga Kap. 33 (29): »Kong Adils holt megit aff gode Heste; hand eiede de beste Heste i den Tid. En aff hands Heste hed Sløngvir, oc en anden Hrafn, huilcken hand hafde tagit fra Kong Ale, da hand var død; oc aff denne var fød en anden Hest, som oc hed Hrafn, huilcken Kong Adils sende til Kong Godgest paa Helgeland« (S. 42).

Ind i Disarsalen Snorre fortæller Adils Død (Ynglinge-Saga, 382 Kap 33 (29): »Kong Adils var ved et Dise-Offer, oc der hånd red omkring Dise-Salen (Gudindens Tempel) snublede Hesten under hannem, oc faldt om, saa Kongen styrtede Hovedkuld frem ofuer Hesten, oc slogs hans Hofuet mod en Sten, saa at Hierneskallen refnede, men Hiernen laa paa Stenen, huoraf hand dødde. Adils dødde i Upsal, oc bleff der lagt udi en Høj« (S. 42).

302

Adils Brodersøn Kilderne omtaler ikke noget Slægtskab mellem Hiartvar og Adils, men Saxo opfatter Hiartvar som en svensk Fyrste.

305

ei Hælvten Fisk Ms. tilføjer:

Jeg hendes runde Lænder nu saae med Læg og Been
Det er en deilig Qyinde, den Sag er klar og reen.

306

den unge skønne Qvinde Ms. har: den skønne nøgne Qvinde. *Ung* kan Skulde vel knapt nok kaldes, da hun er ældre end Hrolfs Moder Yrsa.

den hvide Qvinde stod Ms. tilføjer:

Og stirred giennem Haaret, blysoomt, fra tætte Læ.
Dog stundom blottedes Barmen, stundom det runde Knæ.

308

Møen, der vanked saa tankefuld Hentydning til Ewalds Vise i »Fiskerne« om Liden Gunver:

Liden Gunver vandrer somhelst i Qyel,
Saa tankefuld.

O vogt dig, mit Barn, for de falske Mandfolk!

312

Frodes Alder Frode Fredegods Tid. Den faldt forøvrigt (efter Saxo) adskilligt efter Hrolfs Død. *Qvinder drak i Fællig* medens Skildringen af Hiartvars og Skuldes Møde er fri Digtning, er der til deres Trolovelse benyttet et Par Episoder fra Ynglinge- Saga, Kap. 41 (37) »Hiørvards Giftermaal« (som vist iøvrigt handler om en helt anden Konge af dette Navn): Kong Hiørvard besøger Kong Granmar og bliver vel modtaget. »Om Aftenen, da Skaalen skulde gaae om, var det Sædvane hos de Konninger, som sade hierne i deris Lande, at man skulde dricke Tvimænning (to oc to tilsammen) huer for sig, en Mand oc en Qvinde, saa langt det rackte.« 383 Kongedatteren skænker for Hiørvard; de drikker Tvimænning sammen, og næste Dag begærer han hende til Hustru af Kongen (S. 50-51).

316

Fortællingen om Elgfrode og Thorer er ganske uafhængig af Sagaens Beretning om deres Skæbne.

319

Hrugner og Mokkarkalf Hrugner var en Jætte, som Thor fældede; han bar et Stenhjerte i Brystet. Til Hjælp i Kampen havde han en Lerkæmpe, ni Alen høj og med et Hoppehjerter; han hed *Mokkurkalf* og blev fældet af Tialfe (Edda, 55. Fabel).

321

hugprud se Note til S. 211.

322

fus hurtigt.

Kæmpeholk Krigsfartøj. Smlgn. Noten til IV, S. 46. *ved Siden af en Ulv* saaledes bød Frode Fredegods Lov. - I Ms. lyder Stedet:

At man en Tyv kan hænge, ved Siden af en Hund,
Om end han skulde veie trehundred Bismerpund.

326

med aabent Øie Ms.: med lukte Øine.

329

det hudtætte Skiold Skjoldene var beklædt med Dyrehuder. Oehl. havde opr. i Ms. skrevet: »med tætte Kobberskiold«.

331

Tolvte Sang bygger i Hovedsagen paa Saxos Skildring af Hrolfs Fald. For *Hyttten kunde Bonden* Ms.: For Landet kunde Haanden.

332

Aserne Guldbrikker i Sommergræsset finde det sker i Gimle efter Ragnarok (Edda, 49. Fabel).

333

Audumble se S. 133 samt III, S. 83 f. *Vellyst* Overdaadighed.

335

Galdre og Seid er de to nordiske Former for Trolddom. Den sidste »var saa vederstyggelig, at Mændene bluedes derved, og derfor overlode den til Præstinderne og Fruentimret« (Suhm S. 353). Sagaen (Kap. 47) kalder Skuld »en arg trollkona« (S. 113).

336

Sebelia en Ko, som nævnes i Regnars Saga; den skabte Skræk og Forvirring i Fjendehæren (Suhm S. 325). *Hofgydie* »endog Prinsesser forestode Gudstienesten, forrettede Ofringerne og smurde og tørrede Gudernes Billeder. Saadan en Præstinde kaldtes en HofGvpia« (Suhm. S. 350).

384 *Visende-Mænd* Spaamænd. (Sagaen Kap. I, S. 3; Suhm S. 357).

Blodstenen »Mennesker, som skulde ofres, bleve slagne imod en stor Sten, og paa den Maade dræbte« (Suhm S. 344).

stak Maverne paa Kieppe »Den unævnte Forfatter af den Holstenske Krønike skriver, at de Dithmarsiske Qvinder reve Maven ud af ihjelslagne Mennesker, holdte den paa høye Kieppe, og spaede af den« (Suhm S. 351).

Hun stegte ham en Ulv, hun kogte ham en Slange »Guttorm aad en Slange, og en Ulv, begge kogte, og blev deraf meget grim og dristig« (Suhm S. 361). *den røde Tvæt* Blodet. Offerblod smurtes paa Gudebillederne (Suhm S. 341).

Negler og Haar »Udi Dale Loven tales om hvad Straf den Kone bør lide, som gribes i Trolddom med Nægler og Haar af levende eller dødt« (Suhm S. 375). *en Hesselstang* »Eigill, da han vilde forbande Kong Eric Blodøxe, tog en Hessel-Stang, og gik dermed øverst paa et Bierg, hvor det vendte ind til Landet, havende et Heste-Hoved med sig, sigende: Jeg opretter her Nidstang, og uddeler jeg dette Nid til Kong Eric og Gunhild; jeg vender det mod Landvætter som beboe dette Land, saa de ei skulle finde deres Boliger, men fare vild, indtil de drive Eric og Gunhild af Landet; derefter skiød han Stangen ned i en Bierg Rift, vendte Horse-Hovedet op imod Landet« (Suhm S. 364).

Hestehager Hagesko; Hestesko, der bagtil har nedadvendende Hager.

337

Contrafei her: Ansigt. *Kvaser* Fredspagten mellem Aser og Vaner besegledes ved, at begge Parter spyttede i et Kar, og af Spyttet skabte Guderne den vise *Kvaser*. Paa Rejsen gennem Verden traf han to *Dværge* (Resens Oversættelse: *Nisser*), der dræbte ham og blandede hans Blod med Honning og Mjød i Karret *Odræder*; den, der drak deraf, fik Digtekunstens Gave. Jætten *Suttung* 385 tog siden *Mjøden* fra *Dværgene*, og ved Hjælp af hans Datter *Gunlode* (smlgn. S. 269) erobrede *Odin* den (Edda, 60. Fabel).

340

Ei lænker man paa Alt! Heiberg morede sig meget over denne Replik, men den stammer i Virkeligheden direkte fra *Sagaens* Kap. 49: »Mycket illa och obilligt gjorde tu med mig, sade han; men han swarade; man behöfwer intet wara så noga i alt« (S. 116). - Situationen er nu ganske vist baade hos *Saxo* og i *Sagaen* en anden end her: *Hialte* besøger sin *Frille*, og da hun letfærdigt spørger ham, hvem hun skal tage efter hans *Død*, bider han til *Svar Næsen* af hende, og saa falder det citerede *Replikskifte*. *Oehl.s* tro *Signe* stammer fra *Ewalds* »*Rolfs Krage*«; han roste *Ewald* for at have »forvandlet *Signe* fra *Hialtes* letfærdige *Frille* til hans uskyldige, elskværdige *Brud*« (»*Om Ewald og Schiller*«, I, 1854, S. 94).

341

Vaagner af Eders Slummer! store *Partier* i det følgende er en poetisk *Parafrase* af *Saxos* *Gengivelse* af *Bjarkemaalet*. Til *Sammenligning* hidsættes de paagældende *Afsnit* af *Vedels* *Tekst*: »Vaager op alle, saa mange sig kiende at tiene *Kong Rolff*, enten for *Klæde* eller *Penninge*, eller haffue tilsagt hannem *Tro*, *Huldskaff* oc *Mandskaff* Her er icke *Jomfruleeg*, eller at kysse oc tage i *Faffn* Vaager op, oc kommer her vd, saa mange som ere *Kong Rolffs* *Eedsuorne Venner* Tager *mandelige* mod til eder, oc strider for eders *Kong* oc egen ære. Nu er tiden, at huer som *Ære* haffuer kier, gjør sin *Herre* fyldest for *Klæde* oc *Penninge* oc andre hans *Velgierninger*. Hand gaff oss i sin *velmact* *Tydske Suerd* Tager *Exempel* aff de ædle *Ørne*, som vende *Brystet* frem, naar de gjøre *indfald* imod deris *Fiender* O du arrige *Skalck*, oc wblue *Forrædere*, *Hiartuar*, som fulde din *Husfruis* *Sculd*is onde oc *blodgierige raad*« (S. XXXV-XXXVI).

342

og kaldte paa sin *Smaadrenng* »*Biarcke* vaagnede op i det samme, taledede til *Skalck* sin *Kammersuend*, oc sagde: Stat op du *Dreng*, tend *Lius*, fey *Gulffvet*, oc 386 gjør *Ild* met en hast, Jeg kand intet tage mig faare i denne store *Kuld*, før end jeg bliffuer varm.« (S. XXXV).
Biarke hviler endnu? »*Soffuer* du endnu, eller huad forhindrer dig? Kommer du icke snarligen her vd, da vil *Ilden* gieste dig.. Lader oss tencke paa den store *Fromhed* og *Geffmildhed* hand beuiste oss, der hand slog *Rørick*, den gerige *Bøckis søn* *ihiel*, som vaar saa offuermaade rig paa *Guld* oc *Sølf*... Thi aldrig vaar hannem nogen ting saa kier, eller deylig, at hand jo deelte det met sine gode *Venner*. Hand actede icke *Guld* mere end *Aske*. Thi hand tenckte vel, at icke *Guld* och *Sølf*, men it ærligt oc euigt *Rycte*, gaff hannem it langt *Leffnet*, oc mange *Aars ihukommelse*.. Thi hand vaar i sin *velmact* dydig oc *dristig*, oc *rask* som en *Ful* eller en *Hiort* imod sine *Fiender*. See her rinder nu *Blod* at *Gaderne*, .. Lader oss være *frimodige* i *Mund* oc *Haand*, at der findis intet *fryctactigheds* *Tegen* hos oss i nogen maade. Dyd oc *Mandoms* *gierninger* ere wdødelige, oc giffue oss en euig *Ære*, som aldrig forgaar eller *forgættis*, naar vore *Legeme* end ere døde, oc *henraadnede* vdi *Jorden*« (S. XXXVI-XXXVII).

343

Hvi raaber du, klække Hialte »*Biarcke* suarede: Huor faare raaber du stercke *Hialte* saa høyt paa mig, at ieg er *Kong Rolffs* *Suoger*? .. Men giff mig ickun *liden Frist*, indtil ieg kand tage mine *Vaaben* paa mig. Nu binder ieg op mit *Suerd*, nu legger ieg min *Bryn*ie paa, oc sætter min *Hielm* op, oc ruster mig til, som ieg *snariste* kand« (S. XXXVII).

346

en *Kæmpebiørn* *Oehl.* refererer her i faa *Vers* *Sagaens* *eventyrlige Skildring* af *Kampen* (Kap. 50-51): *Medens* *Biarke* sover, kæmper hans *Fylgie* i en *Bjørns* *Skikkelse* mod *Fjenderne*; den forsvinder, da *Hialte* kalder ham ud til *Kamp*. Men nu udsender *Skulde* en *Tryllegalt*, hvis *Børster* udskyde *Pile*, som fælder *Hrolfskæmperne*.

347

At *Skulde* falder i *Kampen*, og at *Hiartvar* hævner hende ved at fælde *Hrolf*, har *Oehl.* fra *Ewald*; i *Sagaen* 387 overlever hun *Slaget*. Men det er *Oehl.s* eget *Paafund*, at *Dyrene* dræber hende; hos *Ewald* gør *Viggo* det (»*Rolf Krage*«, III *Akt*).

Eia, I ærlige Danske »I *frimodige Danske* *Mend*, følger mit raad, oc afflegger eders *Harnisk*, kaster eders *Skiolde* paa *Ryggen*, oc strider saa met bare *Bryst* .. Binder *Armbond* om eders *Hender*, at i kunde diss *haardere* sla til.«.. alligeuel skal ieg offre min døde *Suoger* ti *Mend*, som hand haffuer giffuet mig at føre vdi mit *Vaaben*.« .. »Jeg dragis icke til minde, at ieg haffuer været paa nogen *Valsted*, som saadanne *Hug* oc stort *Mandfald* er skeedt paa en tid. .. Thi der ligger *omkring* mig met døde *Kroppe*, lige som it høyt stort

Bierg. Oc huor er nu den stortalende Mand, som tilforn raabte paa mig saa hoffærdeligen, lige som hand haffde tolff Mænds Styrcke.

Hialte suarede: Endog, gode Biarcke, at ieg haffuer icke mange, som gjøre mig bistance, saa er ieg alligevel icke langt fra haanden.. Jeg haffuer icke saa meget aff min Skiold, at ieg kand holde i Haanden for mig« (S. XXXVII-XXXVIII).

349

Seer du ei Odin Gamle? »Nu haffuer ieg stor lyst at see Otthin, som haffuer ickun it Øye. Sig mig Rude kiere Hustru, om du seer hannem nogen steds.

Rude suarede: Viltu haffue lycke at krige fremdelis, da løfft dine Øyen op til Himmelen, oc gjør dit Offer, til den som Macten og Seyer haffuer at volde.

Biarcke suarede: Kand ieg faae Frigis Hosbonde at see, neppeligen skal hand komme skadesløs fra Leyre, førde hand end en gang saa skinnende en Skiold, oc rede end en gang saa huid en Hest .. Men effterdi her er icke andet kaar paa færde, da lader oss legge vind paa, saa lenge som wi leffue, oc Blodet er varmt vdi oss, at wi kunde falde oc dø som ærlige Mend. Jeg vil dø her ved min Herris Hoffuet, Du Hialte leg dig ved hans Fødder, at naar de komme oc randsage disse døde Lig, huer mand kand see, at wi haffue trolige tient vor Konge oc Herre, oc icke oppebaaret hans Klæde oc Penninge forgefuis. Det hindrer 388 icke, at Raffne oc Ørne fortære siden vore Legeme, naar wi ellers dø som oprictige oc frimodige Krigsmend, paa Valsteden hos vor Konge oc Herre« (S. XXXVIII).

350

qvik levende.

den Frækne den Tapre.

351

Vøggurs Hævn skildres efter Saxo (S. XXXIX); i Sagaen falder Hiartvar i Slaget (Kap. 52).

353

han hørte til de Tolf Vøggurs fornemme Plads mellem Kæmperne stammer fra Ewald; i Sagaen forekommer han Mændene at være »eländig arm, enfaldig och af litet värde« (Kap. 42, S. 101).